

Geschiedenis en toekomst van de archiefwetgeving

Dr. Rolande Depoortere

Rijksarchief – Dienst Digitale Archivering

MONITEUR
BELGE

MONITEUR
BELGE

MONITEUR
BELGE

MONITEUR
BELGE

MONITEUR
BELGE

Een stukje geschiedenis (vanaf 1955)

- De archiefwet vierde zijn 70e verjaardag dit jaar
- Talrijke pogingen om deze te wijzigen/vervangen
- Het voorontwerp van wet van 2001: nooit voorgelegd aan het parlement

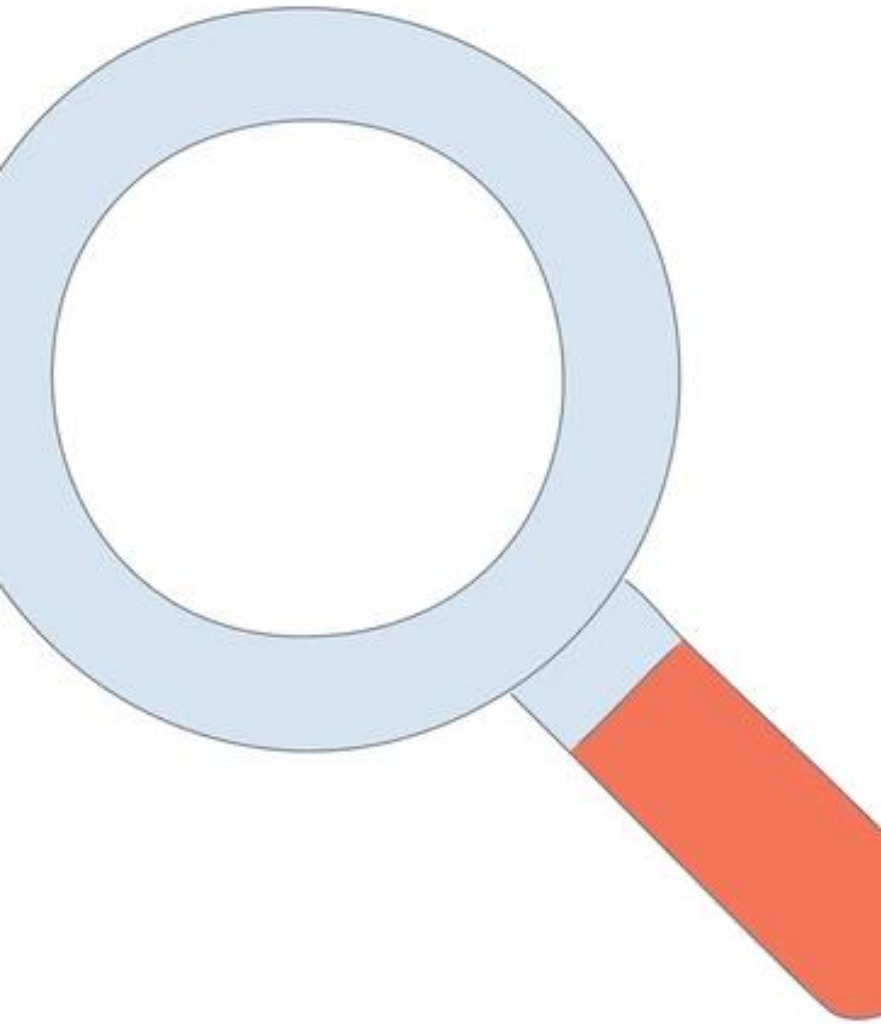
BELGISCH STAATSBLAD
MONITEUR BELGE

Huidige wetgeving en toegankelijkheid

- Aanpassing *a minima* van de wet (06/05/2009)
 - Algemene termijn voor overdracht naar het Rijksarchief verkort tot 30 jaar
 - Openbare archiefvormers moeten hun archief in goede, geordende en *toegankelijke* staat overbrengen
- Nieuwe KBs en MBs (2010-2011) verduidelijken veel elementen en introduceren een groot deel van de bepalingen van het voorontwerp van 2001

De herziening van de wet in 2009 en toegankelijkheid

Bevindingen over de huidige wet

- De toegankelijkheid van de archieven die worden bewaard in het Rijksarchief wordt niet uitsluitend bepaald door de archiefwet, maar door de wisselwerking tussen deze wet en andere wetten die de communicatie en het hergebruik van informatie regelen (naleving van de hiërarchie van rechtsnormen)
- Geen expliciete centrale rol voor de gebruiker van de informatie
- Geen vermelding van de organisatorische context, de infrastructuur, de bevoegdheden en de financiering die nodig zijn om het beheer van de archieven en de toegankelijkheid ervan gedurende hun hele levenscyclus te ondersteunen

KBs en MBs

KB Toezicht 18/08/2010: « Het toezicht bestaat uit de controle van de omstandigheden waarin de archieven worden beheerd en bewaard, opdat de langetermijnbewaring, de authenticiteit, de integriteit, de ordening, de **toegankelijkheid en de leesbaarheid** van de informatie die zij bevatten gedurende de hele levenscyclus gewaarborgd blijven»

KB Overbrenging 18/08/2010: «Archieven worden als toegankelijk beschouwd wanneer zij binnen een **redelijke termijn** beschreven kunnen worden en aan de gebruikers ter beschikking kunnen worden gesteld»

KB en MB over toegangsvoorwaarden (2011)

- De beperkingen op het raadplegen zijn zo beperkt mogelijk gehouden
 - De beperkingen zijn bedoeld om de documenten te beschermen tegen diefstal en verwaarlozing en om de informatie op lange termijn toegankelijk te houden voor andere gebruikers (het algemeen belang gaat voor op het particulier belang)
 - Reproductie :
 - Door het Rijksarchief: tegen betaling en onder voorwaarden om organisatorische en economische redenen.
 - Door de lezer: gratis.
-

Welke toekomst ?

Welke doelstellingen? Welke lacunes in de huidige wetgeving willen we opvullen?

Welke methode: de wet wijzigen of besluiten wijzigen (of zelfs nieuwe besluiten toevoegen) ?

Enkele suggesties

- De fundamentele doelstellingen van een goede archivering van overheidsinformatie, in verband met de toegankelijkheid en het hergebruik van deze informatie, duidelijker en begrijpelijker maken voor niet-archivarissen.
- Een beter evenwicht tussen de twee belangrijkste doelstellingen van de wet:
 - ✓ informatie duurzaam bewaren
 - ✓ informatie zo toegankelijk mogelijk maken voor een zo breed en divers mogelijk publiek
- De nadruk leggen op de kwaliteit en betrouwbaarheid van de gearchiveerde informatie die ter beschikking wordt gesteld aan gebruikers/burgers, informatie waarvan de authenticiteit, traceerbaarheid, contextualisering en integriteit worden gecontroleerd → een manier om het algemeen nut en belang van archivering aan te tonen in een wereld die wordt overspoeld door desinformatie

Enkele suggesties

- De concept *archiving by design* in de wettelijke kader integreren
- De verantwoordelijkheden m.b.t. archieven (informatie) gedurende hun hele levenscyclus expliciet definiëren: de verantwoordelijkheden van de archiefvormers, die van het Rijksarchief en die van hun eventuele onderaannemers
- De grenzen en gemeenschappelijke terreinen tussen het toepassingsgebied van de archiefwet en dat van andere wettelijke bepalingen die van invloed zijn op het bewaren van en de toegang tot informatie, duidelijker afbakenen
- De algemene termijn voor het overdracht naar het Rijksarchief verkorten, in het bijzonder voor digitale data

En vooral

- Uitdrukkelijk verplichten:
 - ✓ De openbare archiefvormers
 - ✓ De toezichthoudende autoriteit van het Rijksarchief

om voldoende middelen toe te wijzen om de toepassing van de wet te garanderen

